

Uppföljning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Bollebygds kommun 2021

Om uppföljning lokalt folkhälsoarbete

Södra hälso- och sjukvårdsnämnden (HSNS) har samverkansavtal med varje kommun inom sitt geografiska område. Det ena avtalet, Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete, är ett avtal som ska gälla det lokala folkhälsoarbetet. Det innebär lokala systematiska och målinriktade insatser för att förbättra befolkningens hälsa och att utjämna skillnader i hälsa. Det andra avtalet, Samverkansavtal avseende folkhälsotjänst, gäller tjänsten som driver det lokala folkhälsoarbetet. Avsikten med avtalen är att underlätta det tvärssektoriella samarbetet för att få ett bättre resursutnyttjande och större genomslagskraft.

Avtalet följs upp varje år tillsammans med verksamhetsplanen för det lokala folkhälsoarbete som bedrivits för gemensamma medel. Besvara frågorna kortfattat och hänvisa inte till eventuellt medsänt material. Eventuella ytterligare dokumentationer som genomförts inom ramen för det lokala folkhälsoarbetet t.ex. verksamhetsberättelse, projekt, utvärderingar eller liknande, kan skickas in tillsammans med uppföljningen som kompletterande information.

Mejla in uppföljningen till HSNS diarium på hsn.sodra@vgregion.se och en kopia till lars.paulsson@vgregion.se senast den 25 januari. Uppföljningen skickas även till kommunstyrelsen eller annan ansvarig nämnd. Om den ekonomiska redovisningen inte är helt klar den 25 januari, skickas ett preliminärt resultat in. Använd den särskilda Excelmallen för detta. Den slutliga ekonomiska redovisningen skickas sedan in senast den 15 februari.

Utgångspunkter för samverkansavtal, verksamhetsplan och uppföljning

Internationella och nationella styrande dokument som anger riktningen för folkhälsoarbetet

- Det övergripande nationella folkhälsomålet ”*att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation*”.
- FN:s Agenda 2030 med 17 Globala målen för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling och agendans grundläggande princip om att alla ska inkluderas och ingen lämnas utanför.

Exempel på regionala/lokala styrande dokument som ligger till grund för prioriteringar och insatser

Regionala dokument

- Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030
- Södra hälso- och sjukvårdsnämndens mål- och inriktningsdokument
- Kraftsamling fullföljda studier

Kommunala dokument

- Vision Bollebygd 2025
- Mål och budget 2019-2021 för Bollebygds kommun

Gemensamma prioriteringar utifrån vårdialog och hälsoläge

- Grupper: Barn och unga, samt äldre
- Områden: Barn och ungas uppväxtvillkor, Hälsofrämjande livsmiljö, Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel, Främja folkhälsoinsatser hos förening och frivilligorganisation

Lokal styrning, ledning och samverkan

Folkhälsoarbetet ska innehålla systematiska och målinriktade insatser för att förbättra befolkningens hälsa och utjämna skillnader i hälsa. Det ska vara långsiktigt, utgå från identifierade behov hos befolkningen samt bedrivas i samverkan med olika samhällsaktörer.

Det lokala folkhälsoarbetet ska ha en politisk styrning och bedrivas strategiskt. Folkhälsoarbetet förankras i den kommunala förvaltningen genom att folkhälsostrategen regelbundet för dialog med kommunledningen eller en motsvarande strategisk grupp. Folkhälsostrategen ska ha tillgång till, och föra dialog med, relevanta politiska nämnder och forum.

Det är viktigt att fortsätta arbetet med att synkronisera folkhälsoarbetets planeringsprocess med den kommunala planerings- och budgetprocessen, att integrera folkhälsoperspektivet i de olika aktörernas ordinarie verksamhet och att styra mot att de insatser som görs främjar utvecklingen av en mer jämlik hälsa. Arbetet med att främja och utveckla prioriterade grupperns inflytande och delaktighet i de insatser som görs behöver därmed fortsätta.

Uppföljningsfrågor om styrning, ledning och samverkan

Det har inte skett någon organisationsförändring vad gäller ansvar för folkhälsoarbetet eller placering av tjänst. Däremot har ett omfattande planeringsarbete genomförts under året som syftar till att integrera folkhälsoperspektivet i ordinarie verksamhet. Ett årshjul för 2022 har tagits fram där folkhälsostrategen kommer ha regelbundna dialogmöten med kommunledningsgruppen för att synkronisera folkhälsoarbetets planeringsprocess med den kommunala planerings- och budgetprocessen.

När det gäller arbetet med att utveckla prioriterade grupperns inflytande och delaktighet så har kommunen under året beslutat att en barnkonsekvensanalys ska genomföras i alla beslut som rör barn och unga. Barnkonsekvensanalysen syftar till att säkerställa barn och ungas perspektiv och inflytande i de kommunala besluten.

Det finns flera forum där folkhälsofrågorna hanteras internt; i kommunstyrelsen, i kommunledningsgruppen, samt i olika arbetsgrupper såsom de trygghetsskapande- och brottsförebyggande grupperna. Vid behov träffar folkhälsostrategen de övriga nämnderna i kommunen. Samverkan med regionens verksamheter sker framförallt inom Närvårdssamverkan, nätverken för föräldraskapsstöd och inom arbetsgruppen ”samverkan äldre”. Samverkan med externa aktörer sker också i en rad olika sammanhang; inom det trygghetsskapande- och brottsförebyggande arbetet, föräldraskapsstöd, samverkan äldre, samverkan med föreningslivet och så vidare. Det är inget forum som folkhälsostrategen saknar tillträde till för att kunna driva folkhälsoarbetet eller för att kunna samverka med regionen.

Rollen som folkhälsostrateg

Är det några särskilda arbeten eller processer som du deltar i eller driver som du vill lyfta fram och som inte finns med delen om ”Uppföljning folkhälsoinsatser? Om ja, vilka?

Under våren 2021 hade folkhälsostrategen i uppdrag att utreda kommunens behov och förutsättningar för en familjecentral i Bollebygd. Under hösten fattade politikerna beslut

om att starta en familjecentral i Bollebygd 2022. Uppdraget har gått till socialnämnden som i samverkan med både utbildningsnämnden och folkhälsostrategen ska starta upp verksamheten. Givetvis kommer samverkan även att inkludera regionen.

Ekonomisk redovisning för lokalt folkhälsoarbete

Folkhälsoinsatserna är 50/50-finansierade och respektive part avsätter 14 kronor/invånare. Folkhälso-tjänsten finansieras enligt separat avtal. Den ekonomiska redovisningen görs i en Excelmall och skickas in tillsammans med avtalsuppföljningen.

Det är enbart de insatser som genomförs med gemensamma medel som ska finnas med i den ekonomiska redovisningen. Lokala insatser som inte finansieras gemensamt inom avtalet, men som tagits upp i verksamhetsplanen, skrivs in i kolumnen "Övrigt" i Excelmallen.

Uppföljning folkhälsoinsatser

Det som följs upp är vad insatsen har lett till, om insatsen genomfördes enligt plan, en förklaring till eventuell avvikelse och hur insatsen genomförandes istället, och vad kommunen tar med sig i det fortsatta arbetet.

Område: Barn och ungas uppväxtvillkor		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
Föräldraskapsstöd till föräldrar med barn upp till 18 år	Erbjuda socialtjänsten stöd för genomförande av föräldraskapsutbildningar (Active Parenting, AP). Insatsen syftar till att stärka föräldraförmågan och relationen mellan förälder och barn. Föräldraskapsstöd är en insats som kan bidra till att skillnader i hälsa minskar	Två genomförda föräldrakurser, totalt 30 deltagande föräldrar. En lärdom har varit att e-kursen i Active parenting inte ”sköter sig självt”. För att fler ska fullfölja kursen behöver kursledare hålla regelbunden kontakt med föräldrarna och följa upp hur arbetet går.
	Samordna föräldraskapsstödet genom regelbundna träffar med det lokala nätverket. Syftet är att kunna erbjuda ett samlat föräldraskapsstöd till kommuninvånarna för att skapa förutsättningar för en jämlik hälsa. Medverkande är BVC, IFO, bibliotek, svenska kyrkan och utbildningsförvaltningen.	Två genomförda nätverksträffar. Träffarna är värdefulla då de innebär regelbunden kontakt och informationsbyte mellan funktioner/verksamheter som inte ses i andra sammanhang.
	Delta i Sjuhärads nätverk för föräldraskapsstöd för att omvärldsbevaka och kunna erbjuda Bollebygds kommuninvånare ett likvärdigt föräldraskapsstöd som övriga kommuner.	Två genomförda nätverksträffar. Nätverket innebär en god bevakning av vad som sker inom området föräldraskapsstöd samt ett utbyte av erfarenheter.
Ungas inflytande och delaktighet i kommunens beslutsprocesser	Regelbundna möten med ungdomsrådet för att stödja och utveckla ungdomsdemokratiarbetet i kommunen. Ungdomsrådet är bland annat remissinstans till samhällsbyggnadsförvaltningen. Delaktighet och inflytande i samhället är en grundläggande förutsättning för folkhälsa. Det är viktigt att den enskilde individen upplever sig ha möjlighet att påverka sina egna	Ungdomsrådet har haft nio sammanträden under året. De har bland annat lämnat remissvar gällande kommunens översiktsplan och deltagit i arbetet med kommunens Vision 2035. Ungdomsrådet fyller en viktig roll när det gäller barn och ungas inflytande i de kommunala beslutsprocesserna.

	<p>livsvillkor och utvecklingen av samhället, annars är risken att det uppstår utanförskap och känslor av maktlöshet. Att främja barns och ungas inflytande och delaktighet i samhället är därmed centralt för att uppnå jämlik hälsa.</p>	
	<p>Ett demokratistipendium delas ut årligen för att uppmuntra barn och ungas engagemang i demokratifrågor.</p> <p><i>(Insatsen görs utanför avtalet och finansieras av kommunens egna medel)</i></p>	<p>Demokratistipendiet delades inte ut under 2021 med anledning av att de inkomna nomineringarna inte uppfyllde kommunens kriterier för stipendiet.</p>
	<p>Demokratiprocess där barn och ungdomar beslutar om en summa pengar. Arbetet handlar om att konkretisera hur den demokratiska processen fungerar samt att ge barn möjlighet att påverka sin egen närmiljö</p> <p><i>(Insatsen görs utanför avtalet och finansieras av kommunens egna medel).</i></p>	<p>Insatsen har engagerat elever från samtliga skolor i den demokratiska processen.</p>
Fullföljda studier	<p>Samarbeta med utbildningsförvaltningen kring barn och ungas trygghet och tillvaro på internet. Ge barn och unga verktyg att hantera händelser på nätet, stärka dem i att ha kontroll över sitt liv och på så sätt motverka psykisk ohälsa. Ge vuxna i barns närhet (vårdnadshavare, pedagoger mfl) en inblick i barns utsatthet på nätet så att de kan vara mer närvarande, stöttande och hjälpa till med gränssättning.</p>	<p>Skolpersonal, elever och vårdnadshavare på samtliga skolor i kommunen har tagit del av Maria Dufvas digitala föreläsningar om ungas trygghet på nätet. Alla klasser har sett hennes föreläsning på lektionstid och arbetat med efterföljande diskussionsfrågor.</p> <p>Insatsen har inneburit ökad medvetenhet om ungas utsatthet på nätet samt kunskap om hur vissa händelser kan förebyggas. Skolpersonal har upplevt en förbättrad dialog med vårdnadshavare i frågor som rör ungas tillvaro på nätet.</p>
	<p>Bistå utbildningsförvaltningen med att strukturera, arbeta fram och</p>	<p>Med stöd av RF Sisu Västra Götaland har skolpersonal</p>

	<p>implementera ett över tid hållbart arbetssätt med rörelseaktiviteter i skolan för att öka den fysiska aktiviteten på kommunens skolor. Ökad fysisk aktivitet är en insats som syftar till att skapa förutsättningar för fullföljda studier.</p>	<p>utbildats och fått stöd i att införa rörelseaktiviteter på schemat. Satsningen har pågått sedan 2020 på Töllsjöskolan och Örelundskolan, under 2021 startade den på Bollebygds skolan och Bollebygds grundskola.</p> <p>Satsningen har lett till planerade rastaktiviteter, rörelsepauser på lektionerna och välfungerande arbetsgrupper som träffas regelbundet för att utveckla arbetet på respektive skola.</p>
	<p>Delta i Närvårdsamverkans lokala arbetsgrupp Barn och unga. I gruppen ingår representanter från UMO, BUP, BVC, habiliteringen, IFO, funktionsnedsättning och utbildningsförvaltningen. Syftet är samverkan på kommunnivå och att gemensamt finna de lösningar/insatser som blir bäst för målgruppen.</p>	<p>Träffarna med arbetsgruppen har inneburit regelbunden samverkan och informationsöverföring mellan de representerade verksamheterna.</p>
	<p>Föreläsning om anknytning på kompetensutvecklingsdag för pedagogisk personal inom förskoleverksamheten. Insatsen syftar till att förbättra barn och ungas uppväxtvillkor och bidra till ökad jämlikhet i hälsa.</p>	<p>Föreläsning med Britt-Inger Olsson om anknytning. Syftet med föreläsningen var att höja kompetensen samt att ge en ”skjuts” i den anknytningssatsning som pågått i förskolorna sedan 2017.</p>
	<p>Stödja utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen i arbetet med att hitta en gemensam evidensbaserad och systematisk metod för att arbeta med familjer som har behov av stöd. Genom att stärka föräldrars strategier och ledarskap skapas förutsättningar för fler barn att må bra och kunna fullfölja sina studier. Styrgrupp utreder metod med fokus på Family chek up. Styrgruppen planerar för utbildning av handledare och implementering av den metod som väljs. Styrgruppen består av; verksamhetschef och</p>	<p>Insatsen har inte genomförts. Metoden Family chek up ansågs intressant, men inte som en gemensam arbetsmetod mellan förvaltningarna, utan en metod som socialtjänsten själv bör äga och driva.</p> <p><i>(Medel för insatsen återbetalas till HSNS).</i></p>

	utvecklingsledare IFO, utvecklingsledare UF, rektor Elevhälsan och folkhälsostrateg.	
--	--	--

Område: Hälsofrämjande livsområden		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
Trygghetsskapande och brottsförebyggande riktat till kommunens invånare	Regelbundna träffar med ”beredningsgruppen” som arbetar strategiskt med planering, utformning och uppföljning av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Kommunpolis och kommunens förvaltningar är representerade. Vid behov bjuds fler aktörer in såsom Länsstyrelsen, räddningstjänsten, näringsliv och föreningsliv. Syftet är att förebygga brott och skapa ett tryggare Bollebygd.	Fyra möten har genomförts med beredningsgruppen och inneburit stärkt samverkan och kraftsamling inom det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Kommunen har också deltagit i det trygghetsskapande- och brottsförebyggande nätverket i Sjuhärad. Nätverket anordnade ett kunskapshöjande seminarium för kommunerna om trygghet i offentlig miljö, den 18 nov. Föreläsningen var planerad att genomföras fysiskt men blev digital pga pandemin.
	Samarbetar med lokalpolisområde Borås för att utveckla arbetet med grannsamverkan i kommunen. Detta för att öka tryggheten och förhindra brott i kommunen.	På grund av pandemin har vi inte genomfört grannsamverkansträffar tillsammans med polisen som vi brukar. Däremot har kontakt hållits med grupperna och de har försetts med grannsamverkansmaterial vid behov.
	Förebyggande arbete för tidig upptäckt av ungdomar i riskzon med syfte att öka ungas förutsättningar till en god uppväxt samt minska till exempel skadegörelse och droganvändning. Sker inom SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid).	SSPF-möten har skett regelbundet under året. Träffarna är värdefulla då kommunen i samverkan med polisen får en god lägesbild över aktuell situation i Bollebygd.
Samverkan äldre	Bollebygds kommun utvecklar arbetet med uppsökande verksamhet för att informera kommuns äldre invånare om vad som erbjuds inom	Flera insatser har genomförts i syfte att främja hälsan hos målgruppen och motverka ofrivillig ensamhet;

	förebyggandeverksamhet. Detta sker genom samverkan med primärvård, kommun och pensionärsföreningarna.	adventsträff utomhus med 70 deltagare, två yogakurser med 18 deltagare och annonsering om förebyggandeverksamheten. Insatserna har varit uppskattade och resulterat i flera nya kontakter mellan målgruppen äldre och förebyggandeverksamheten.
--	---	--

Område: Alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
Förebygga och minska bruket av ANDTS hos unga i kommunen	Deltar tillsammans med socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och ideella föreningar både i det strategiska och operativa arbetet med drogfria aktiviteter. Det handlar bland annat om kommunens Schools out, ANDTS-information till föräldrar/vårdnadshavare och Länsstyrelsens arbete mot langning.	<p>Drogfria arrangemang i samband med skolavslutningarna. Arrangemangen blev enklare än vanligt pga pandemin. Vid sommaravslutningen lades extra fokus på vuxennärvaro på kända festplatser runtom i kommunen under kvällen/natten.</p> <p>ANDT-information till vårdnadshavare inför sommaravslutningen i samverkan med Polis, socialtjänst, utbildningsförvaltningen och nattvandrare.</p> <p>Två föreläsningar om cannabis med Mattias Gullberg. Ena föreläsningen riktad till skolpersonal, andra föreläsningen riktad till vårdnadshavare. Föreläsningarna var planerade till hösten men fick ombokas till den 7 februari 2022.</p> <p>Spridit Länsstyrelsens kampanjmaterial inför storhelgerna. Deltagit i Länsstyrelsens ANDTS-nätverk.</p>

Område: Främja folkhälsoinsatser hos föreningar och frivilligorganisationer		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
Sökbara medel till föreningar och frivilligorganisationer	Föreningar och frivilligorganisationer kan ansöka om folkhälsomedel för insatser som främjar hälsan bland kommunens invånare. Anvisningar och kriterier för hur medlen får användas finns. Projekt som verkar för en ökad jämlikhet i hälsa prioriteras. Målet är ökad samverkan och spridning av folkhälsoarbetet.	<p>Fyra föreningar ansökte om medel varav tre beviljades.</p> <p>Hestrafors IF: anlägger ett utegym.</p> <p>Töllsjö IF: har (utöver fotboll) erbjudit badminton och bordtennis under hela året, i syfte att få fler barn i rörelse. Vid varje tillfälle har 16-20 barn deltagit.</p> <p>Bollebygds AFF Handboll fick medel för "Handboll fitness". Ett träningskoncept utan krav och matchspel som syftar till att tilltala fler.</p>

Övrigt

I samverkan med Suicide Zero anordnades en föreläsning riktad till allmänheten om suicidprevention, *Våga fråga* den 26 maj.

Folkhälsostrategen har genomfört workshops med samtliga elevråd för att involvera barn och unga i framtagandet av kommunens Vision 2035.